De vangst van Moen Djasidin

Ismene Krishnadath

bron
Ismene Krishnadath, *De vangst van Moen Djasidin*. Publishing Services Suriname, Paramaribo 2009

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/kris001vang02_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

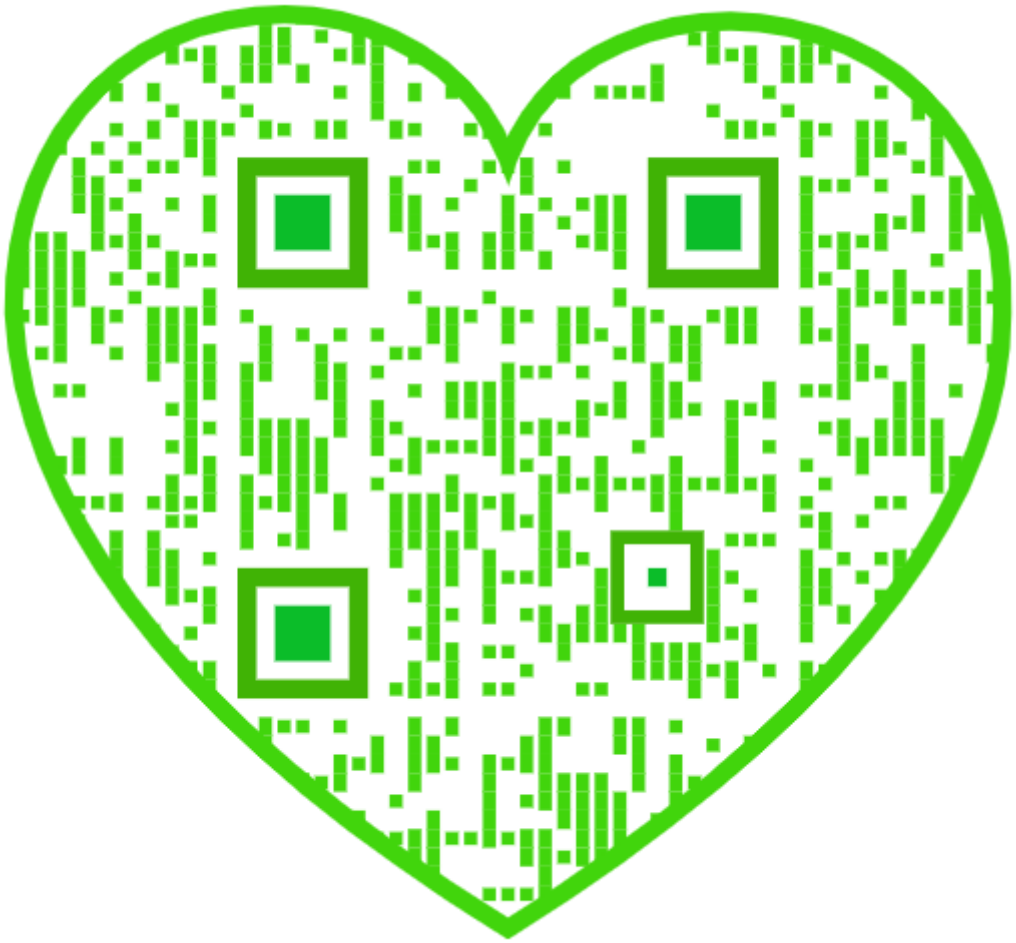

Proloog

Slaap kindje slaap
Mae is een aap
Pae is een baviaan
en als hij lacht
dan wordt zijn mond
een halve maan
die je 's nachts soms
boven
ons huisje ziet staan
slaap kindje slaap

doe je oogjes toe
straks is het nacht
slaap kindje slaap
Pae houdt de wacht
slaap kindje slaap

straks ben je groot
slaap kindje slaap
dan gaan we
samen in de boot
slaap kindje slaap
dan kom je met me mee
slaap kindje slaap
samen naar de zee

slaap kindje slaap
Mae is een aap
Pae is een baviaan
kindje dat is moe
doet zijn oogjes toe
slaap kindje slaap

slaap kindje slaap
buiten is het nacht
Pae houdt de wacht
Slaap kindje slaap

Zo had Pae Djasidin gezongen voor Moen toen hij nog klein was. Moen was het enige kind dat het lot hem had willen schenken.

Hij was blij met zijn zoon, gaf hem alle liefde die hij in zich had en wachtte geduldig op de dag dat hij voor de kinderen van Moen zou zingen.

Deel een
Zwak zaad

Moen Djasidin had alleen nog maar het dorp en dus eigenlijk niemand. Twee jaar geleden, bij de dood van Mae, hadden de mannen geholpen het graf te delven. De moulvi leidde hem door de rituelen en de vrouwen zorgden voor het eten. Daarna hadden ze hem gelaten, waren teruggevallen in hun gewone afstandelijkheid, een beetje neerbuigend, sommigen medelijdend, anticiperend op het lot dat hem wachtte, niet ter wille er verandering in te brengen.

De Djasidingrond met het huis van langgeleden geverfde planken lag dichter bij de weg dan bij het water. Geen wonder dat zoveel Djasidins de halte hadden opgezocht, waar je de bus naar de stad kon stoppen. Weg van put en houtskoolvuur, brandende zon, modder aan je voeten, harde eelthanden en eeuwig de lucht van vis. Verse vis - kodokoe, barracuda, wit-witi, kandratiki, snapper, munfisi - nog zout van zee, kriebelende garnalen, visafval, opengereten vis, rotte vis, vuur, houtskool, vis in ijs, vis in zout, grote plastiek zeilen met garnalen uitgespreid in de zon. Ze waren niet teruggkeerd en Moen kende ze alleen uit verhalen, die steeds minder verteld werden. De Djasidinfamilie van Snappershoek bestond toen hij geboren werd uit Pae, Mae en hijzelf. Niet dat Moen er moeite mee had. Hij hield van het huisje

met de twee kamers, bijkeuken en het balkonnetje, van het erf met de zoete geur van nangkavruchten en elke droge tijd het roze kleed van pommerakbloesem, van de boot, van de rivier die je bracht naar de mond die zoende met een andere rivier, van de zee daarachter, van de wriemelende vissen die de ijskist in de boot vulden. Hij hield van Pae en Mae voor wie hij het licht in hun leven was en toen zijn verplichte schooljaren erop zaten waren zij het met wie hij de dagen doorbracht. Tot Soemartie kwam.

Ze had golvend zwart haar dat tot onder haar rug reikte, de ideale lengte voor Moen - haar kruin kwam net boven zijn schouders -, een slank figuur met rondingen die warm in de palm van zijn hand lagen.

Ze sprak nooit tegen en als Moen een cadeautje voor haar meebracht lachte ze dankbaar met de hoeken van haar mond. Ze kon schoonmaken, ook vis. Ze kon planten en koken, leerde binnen een mum van tijd vis te roken en garnalen te drogen. Ze was de hoop van de Pae Djasidin. Hij kon zijn geluk niet geloven toen een beschaafd uitziende man uit Mariënburg, zo iemand die elke vrijdag naar de moskee gaat, een kennis van een van de vissers op de pier, vertelde van zijn pleegdochter die de huwbare leeftijd had bereikt en een goede

echtgenoot nodig had. In die tijd was ook Moen klaar om een gezin te stichten en Pae had al hier en daar de vaders met huwbare dochters gepolst. Liever vandaag dan morgen had hij een kleinkind op schoot.

Moen was de laatste loot in zijn lijn, tot nu toe de enige die na hun dood de graven van hem en Mae kon verzorgen en op de voorgeschreven tijden de offerandes brengen om hun geesten in het hiernamaals te behoeden voor verzwakking en eeuwige dood.

De bruidsschat viel mee. Twee balen gedroogde garnalen en een geldbedrag. De balen garnalen stonden gelijk aan de opbrengst van twee maanden vangst. De visopkoper gaf Pae een lening. De gouden armband die Mae mee had genomen toen ze met Pae was getrouwd leverde het geldbedrag op. Het dorp leefde mee met de Djasidins. Rijst, kruiden, suiker, zout, de kippen en hun nieuwe kleren voor de bruiloft kreeg hij op rekening. De buren brachten fruit, kokosnoten, cassave, groente, tjapar en een deel van hun visopbrengst. Een legertje vrouwen hielp koken en bakken en de mannen van het dorp versierden huis en erf met sierhekken van bamboe en palmbladeren. Ze kapten bananenbladeren en timmerden lange tafels en banken voor de gasten. In die tijd barstte de hoop op nieuw leven zowat uit

zijn voegen in de harten van de Djasidins.

‘Ik ga trouwen,’ vertelde Moen aan iedereen die het wilde horen.

‘Kom naar de bruiloft.’ Mae maakte een speciale ronde om de vrouwen van het dorp uit te nodigen.

‘Straks ben ik opa,’ djafte Pae tegen alle mannen, vooral tegen hen waarvan hij wist dat ze dachten het Djasidinzaad niets waard was.

Pas na de bruiloft, toen Soemartie definitief haar intrek had genomen in het huis, merkten ze dat er droefheid om haar hing en dat haar donkere pupillen peilloos diep waren. Toen ze Pae had bediend, de keren dat hij naar Mariënburg was geweest voor de onderhandelingen, had ze haar wimpers neergeslagen, zoals het een huwbare bruid betaamt. Lange, zijdezachte wimpers, diepzwart. De droefenis merkte je pas op als je bij haar stilstond. Daar was geen tijd voor geweest. Er moest zoveel geregeld worden. De pleegouders hadden niets dan goed gesproken over Soemartie.

Teveel. Alsof ze koopwaar aanprezen.

Achteraf bedacht Pae dat ook zij haast hadden met de bruiloft.

‘Is ze nog niet zwanger?’ Moen kende het antwoord. Haar navel was na zes maanden huwelijk nog steeds die smalle put in een

vlak landschap. Toch stelde hij haar dezelfde vraag, 's avonds toen ze naast elkaar lagen op hun zachte, met gedroogd gras gevoerde mat. ‘Soemie, is er al beweging in je buik?’ Hij wilde geen schuld in zijn woorden leggen, maar nog voordat hij ze had uitgesproken wist hij dat Soemartie de vinger naar zichzelf wees. Ze was van Mariënburg. Ze kende de dorpsroddel niet, het gegiechel over de Djasidins, met hun spermazwakte. Ze gaf geen antwoord.

Alleen haar mondhoeken bewogen naar beneden. Die nacht stootte hij harder dan anders bij haar naar binnen en toen hij de warmte van zijn vocht voelde, bad hij dat zijn zaad vrucht mocht dragen.

Toen hij 's morgens zijn ogen opsloeg, botste zijn blik met het peiloze zwart van Soemarties pupillen. Hij vroeg zich af hoelang ze al zo lag, op haar zij, haar elleboog steunend op de mat en haar hoofd rustend in haar hand, haar gezicht vlak bij het zijne. Misschien wel de hele nacht.

Haar adem raakte de zijne. Hij schoof onder haar vandaan, ging opzitten en leunde met zijn rug tegen de muur. Ze draaide haar hoofd naar het zijne.

‘Ik weet niet wie mijn ouders zijn,’ zei ze.

‘Je bent wees,’ knikte hij. ‘Bapak Ramin en zijn vrouw hebben je opgevoed.’

‘Ik ben een vondeling.’ Soemarties stem

was vlak, alsof het over een ander ging.

Moen streelde het haar dat langs haar gezicht naar beneden viel. Haar ogen hadden een on-Javaanse amandelvorm. ‘Ik lag in de busi busi, dicht bij de zwamp,’ ging ze door, vastbesloten haar verhaal af te maken. ‘Mijn navelstreng was nog nat. Een hengelaar heeft me gevonden, nog voor de kaaiman en de boma.’

Moen kuste haar troostend op haar neus. De ogen bleven peilloos.

‘Ik kan je geen kind geven. Ik weet niet waar ik vandaan kom. Misschien ben ik wel duivelsbroed.’

‘Ssst,’ deed Moen verschrikt en hij legde zijn hand op haar mond. ‘Laat Pae je niet horen.’ Soemartie had nog nooit zolang achter elkaar over zichzelf gesproken en het was de laatste keer dat ze het deed.

Vaak dacht hij dat het een boze droom was. Ze wist toch dat ze haar in de familie hadden opgenomen om kinderen te maken.

De stemming in het huis sloeg om. Er was nog maar een ding dat telde: de schoot van Soemartie. Dat was al zo toen ze nieuw in hun leven was, maar de vreugdevolle verwachting veranderde in een angstig registreren van elke nieuwe menstruatie.

Mae kookte soep van koebie-ogen, met veel peper, om ze heet te maken. Ze vroeg naar kuit van vers gevangen sjarki en maakte er

sambal van, die ze over hun rijst strooide.

Ze zogen rauwe schildpadeieren tot Soemartie ervan braakte. Mae masseerde hun lendenen met zoete olie en probeerde met hete zitbaden alle ongerechtigheden uit Soemarties baarmoeder te stomen, zodat het eitje zich kon nestelen in een reine omgeving. Vrienden van Pae gaven Moen het advies om verschillende standen uit te proberen. Misschien zou het lukken als hij er van achteren inging.

Na een jaar waren de schulden van de bruiloft afgelost. Pae gaf een slametan om de Almachtige gunstig te stemmen en zijn dankbaarheid te tonen voor alles wat goed ging in hun leven en te bidden voor het enige dat hen nog ontbrak. Het was de aanzet voor een reeks raadplegingen buiten de kring van hun kleine gezin en de naaste dorpsgenoten. Eerst was daar de dukun, die alles wat Mae al had gedaan herhaalde, hier en daar een variatie invoerde en tenslotte voorstelde naast de jaarlijkse Ramadan een extra maand te vasten. Zowel Soemartie als Moen waren kerngezond, dus de onvruchtbaarheid moest met hun hoger leven te maken. De onthouding zou hun geest zuiveren en de weg vrijmaken voor een levensvatbare vereniging. Heel even flikkerde het zwart van Soemarties pupillen toen de dukun dat zei. Haar mondhoeken trokken recht. Een harde streep. Moen wist

dat haar hoger leven niet klaar was voor de vereniging.

Ze werd niet zwanger. Na de dukun volgde de pandit, die gele strepen op haar lijf schilderde, haar met bloemslingers omhing en veel te intiem over haar geslacht streelde. Toen de bonuman, die haar knieën en gezicht met pemba wit pleisterde en steeds maar meer sterke drank vroeg voor Moeder Aarde. De laatste was de dokter met de witte jas en de bril. Hij rekte Soemarties vagina op met koud staal, spoot Keuls water naar binnen, en groef met zijn gehandschoende hand naar haar eierstokken. Ze wachtten maanden op onderzoeksresultaten, waar niemand iets zinnigs mee kon. Tenslotte gaf hij haar pillen die haar bloedingen ontregelden, wat hoop deed flikkeren in de ogen van Pae en Mae.

Moen kon de zwaarte om zijn vrouw niet meer verdragen. Zijn liefde vervormde zich nauwelijks merkbaar in afkeer en 's nachts beklom hij haar steeds vaker met tegenzin. Pae's haar werd dun en grijs, lijnen van constante zorg drukten zijn voorhoofd naar beneden en maakten groeven langs zijn neusvleugels. Moen miste zijn heldere lach en de opwinding in zijn stem als hij iets nieuws had bedacht. Zodra hij kon, vluchtte hij de zee op.

Het was in die dagen dat ze Rehamin leerden kennen. Hij kwam uit een kroostrijk gezin met zoveel vertakkingen dat de aantallen neven, nichten, ooms, tantes, kleinkinderen en achterkleinkinderen niet meer bij te houden waren. Tot zijn twaalfde had hij gespeeld op de boten van zijn vader en ooms. Hij had gezien dat de Djasidins maar met hun tweeën op een boot voeren.

'Ik heb goede handen, Bapak,' zei hij tegen Pae terwijl hij zijn jongensachtige knuisten naar voren stak. 'Jullie zullen me goed kunnen gebruiken. Thuis hebben ze me niet meer nodig. Daar zijn er genoeg om de boten te vullen.'

Ze namen hem in dienst als manusje van alles, maar vooral om de netten te repareren, de touwen te rollen, de vangst te sorteren en de boot te lossen en te laden.

Het was een goede slag. In de stille uren op het water, leidde zijn gekwebbel en vrolijke uitroepen hun aandacht af van de dorre vrouwen die achter waren gebleven, onmachtig wachtend tot de Djasidins zouden ophouden te bestaan. Hij was de enige die af en toe de zorgeloosheid terugbracht op het gezicht van Moen.

Had Soemartie het gemerkt? Moest haar droefheid de overhand behouden? Moen wist het niet? Hij ontweek haar, omdat hij

te jong was om de vreugde van het leven te verloochenen. Was het daarom dat ze besloot te sterven?

Ze bloedde steeds vaker. Haar lippen werden bleek en de aders onder haar doorschijnende huid droogden op. Het vuur onder de pannen maakte haar draaierig en op een ochtend viel ze neer naast de mat, net toen ze was opgestaan. Moen rolde haar terug op de mat en vroeg zijn moeder haar te verzorgen. Diep in zijn binnenste wist hij toen al dat ze naar de andere wereld was, onbereikbaar voor hun wens om haar te laten baren.

Terwijl alle aandacht naar de zieke Soemartie ging, vergaten ze Pae. Hij liep als een schim door het huis, de kamer van Soemartie vermijdend. Hij zocht vertier in het dorp, dobbelde met de mannen, luisterde naar hun roddelpraat in de hoop zijn eigen tragisch lot te relativeren. Hij hoorde van Wagimin, die verdronken was op zee, een jonge vrouw met twee kinderen achterlatend. Hoe zou die het hoofd boven water houden zonder man?

En van de achterlijke dochter van André, die weggelopen was met een bosneger en toen weer zwanger teruggekomen. Het huis van de vishandelaar was afgebrand en de twee oudste zonen van Mardjoeki waren naar de stad gegaan omdat ze het vissersleven te armoedig vonden. De

kleinzoon van Sarmin had stuipen en die van Ragmat een horrelvoet. De zorgen in de dorp waren talloos. Het verdriet van Pae werd er niet minder om.

Hij ging de zee op, als ze net terug waren met de vangst.

‘Ga maar,’ zei hij dan tegen Moen en Rehamin.

‘Mae wacht op je,’ probeerde Moen hem tegen te spreken.

‘Zeg haar dat ik nog even naar de sterren wil kijken.’

Dan kwam hij later, als het huis stil was en iedereen al sliep. Moen hoorde soms het water spatten als hij het zout van zijn lijf waste, of hij hoorde zijn lege bord kletteren in de gootsteen als hij zijn portie, die Mae afgedekt voor hem in de vliegenkast bewaarde, had opgegeten. Op de dag dat hij verdween, stond Moen vroeger op dan gewoonlijk, na een onrustige nacht. Hij had zijn vader niet terug horen komen. Hij liep regelrecht naar de kamer van zijn ouders. Het bed was onbeslapen. Hij vond Mae op de houten bank bij de afslag naar het dorp, waar ze vaker naar hem uitkeek. Haar huid voelde koud en vochtig toen hij haar aanraakte. Ze liepen samen naar de pier. Boven de rivier hing nog damp van de nacht. Hun boot was er niet.

Bij het huis van Rehamin waren vroege ochtendgeluiden te horen. Hij mocht de kleine boot nemen, met de 40 pk motor. Rehamin ging mee om te zoeken.

Ze vonden de boot, voorbij de monden die zoenden, vredig drijvend op de open zee. Tegen beter weten voer Moen in steeds grotere cirkels om de plek waar ze de boot hadden gevonden. ‘Wat moet ik tegen Mae zeggen?’ vroeg hij hulpeloos aan Rehamin.

‘Zeg haar dat hij naar de sterren is gegaan.’

Ze konden hem niet begraven. Toch zocht Moen een plek op het erf om hem te gedenken. Een plek waar hij en Mae naartoe konden gaan om hem te eren en offers neer te leggen. Hij vond er geen. Mae hing zijn foto in haar kamer aan de wand zodat ze vanaf haar slaapmat naar hem kon kijken. Eronder richtte ze een altaar in, waar ze wierook brandde, zijn tabakszak met steeds verse kruidnagels neerlegde. Elke vrijdag kreeg hij een fles sodawater, een portie eten en wat lekkernijen, want Pae had een zoete tand. Moen ontdekte dat de boot de meeste herinneringen aan Pae opriep en hij nam zijn gewoonte over om 's nachts de zee op te gaan en naar de sterren te kijken. Hij kocht verf en schilderde de naam Idris op de steven van de boot, waar tot dan alleen

hun vissersregistratienummer en de naam Djasidin prijkte. Idris Djasidin, zo heette Pae.

Soemartie had zwijgend de gebeurtenissen aan zich voorbij laten gaan. Moen kon zijn verdriet niet met haar delen. Hij sliep niet meer naast haar op de mat. Het was in die tijd dat hij tegen zichzelf begon te praten. Hij had een hangmat aan de posten van het balkon geknoopt. ‘Het kan niet lang meer duren,’ zei hij tegen zichzelf.

Deel twee
Het gevecht met de vis

Moen was dertig jaar oud en nu dat Rehamin hem had gelaten was hij werkelijk helemaal alleen. Niet dat Rehamin zelf weg wilde, maar zijn vader had gezegd dat Moen Djasidin de grootste pechvogel van de wereld was. Als hij nog langer bij hem bleef, zou hij zelf een zoute pijp worden. Niet alleen was iedereen van zijn huis dood, de grond en het huis verwaarloosd, ook de vissen vermeden zijn netten. Vreemd, want de wateren waren rijk bewoond. Zelf met de specialiteit van de Djasidins, de harpoenenjacht, ging het slecht. Er waren dagen dat hij leeg naar de aanlegsteiger terugvoer.

Rehamin wist het en waar hij kon hielp hij een handje. Vaak wachtte hij tegen schemering tot hij Moen zag aanmeren. Idris Djasidin had een opknapbeurt nodig. Het schilderwerk was bijna niet meer te zien en de planken vermolmd door het zoute water. Het was een wonder dat de boot bleef drijven.

Hij greep het touw dat Moen hem toewierp en gooide de lus om een meerpaal.

‘Moen,’ zei hij, terwijl hij balancerend over de rand naar de vangstkist stapte. De kist was maar half vol. ‘Als je wil, kan ik morgen met je meevaren.’

Hij zat nu op een trawler, bij een grote baas. De netten waren altijd vol. Hij werd

per vangst betaald en kon het zich permitteren zijn oude baas te hulp te schieten als die hem nodig had.

Moen schudde zijn hoofd.

‘Je bent nu in een goede boot. Blijf liever daar.’

‘Jouw boot is ook goed. Weet je nog hoe vaak we dagen achter elkaar niets vingen. Een keer twee weken zelfs. Toch gingen we door en toen kregen we opeens drie weken achter elkaar van die mooie ban ban aan onze lijnen.’

‘Ik herinner het me,’ zei Moen. ‘Ik weet dat je niet weg bent gegaan omdat je aan me twijfelde.’

‘Pae wilde dat ik wegging,’ verontschuldigde Rehanin zich. ‘Ik ben zijn zoon en moet hem gehoorzamen.’

‘Natuurlijk.’

Moen had geen zoon die hem moest gehoorzamen. Zijn vrouw was dor geweest. De hoop op een vrucht van haar schoot was geëindigd in een eindeloze reeks van behandelingen door dokters in witte jassen, dukuns, bonuman, gebedsgenezers en anderen die handelden in wanhoop. Het laatste jaar van haar leven kon je door haar perkamenten huid de aders steeds dunner zien worden. Hij had gelaten in zijn hangmat op het balkon gewacht tot het zwart van haar peilloze ogen dof was geworden.

Rehamin gooide de vissen in een korf. Hij kon die met gemak alleen dragen. Moen lichtte de motor uit het water en legde hem aan de ketting. Hij pakte de mand met garnalen en ging achter Rehamin aan naar de visafslag. Als de prijs zo slecht was als gisteren zou hij nauwelijks genoeg krijgen om brandstof voor de volgende vaart te kunnen kopen. De visopkoop was snel afgehandeld.

‘Heb je gaten in je netten?’ vroeg de man bij de weegschaal.

‘Ik heb nog geen tijd gehad om te mazen,’ gaf Moen toe.

‘Waarom koop je geen andere? Ze hebben pas nieuwe netten gekregen bij de coöperatie. Je kan ze op afbetaling krijgen.’

Moen knikte afwezig.

‘Zo is het du no du,’ benadrukte de man zijn advies.

Rehamin liep met Moen mee naar de Djasidingrond.

‘Heb je iets te eten?’

‘Rijst met gebakken vis. Eet je mee?’ Nee, ik ga naar huis. Zal ik het net meenemen om te mazen?’

‘Natuurlijk.’

De jongen keek rond. Waar is het? Moen gaf geen antwoord.

Had Moen het net verkocht?

Zijn blik viel op de lege pot op het

aanrecht. - Er was ook geen rijst met vis. - Moen had een oude krant van de tafel gepakt. ‘Weet je wie de voetbalwedstrijd van gisteren heeft gewonnen?’

‘Nee, maar ik zal de krant van vandaag voor je halen. Daar moet het in staan.’ Toen hij weg was liet Moen zich in zijn hangmat zakken. Hij was moe. Een hele dag op het water had hem afgemat.

Natuurlijk had hij het net verkocht. Hoe dachten ze dat hij in zijn eentje de vis ophaalde. Bij de lijnen ging het nog. Die waren niet zo zwaar om te trekken. En de garnalenfuiken kon hij ook wel aan. Van zijn visspeer genoot hij nog het meest, maar die was meer voor de sport. Hij en Pae hadden vaak geoefend als ze net de netten hadden uitgezet. Dan voeren ze verder de zee op, gooiden hun lijnen met de grote haken uit. Als ze beet hadden dreven ze de vis op tot hij sprong. Ze streden om en om wie de vis het beste kon raken.

De slaap overviel hem en hij droomde dat de zee vol vissen was, alleen voor hem geschapen. Hij werd wakker toen Rehamin zijn hand op zijn knie legde.

‘Word wakker Moen. Ik heb eten voor je gebracht.’

‘Ik heb geen honger.’

‘Je moet eten, anders kun je niet vissen.’

‘Dat doe ik wel vaker.’ Moen ging rechtop

zitten.

Rehamin schudde zijn hoofd. Zijn jonge gezicht stond ernstig.

‘Zolang ik leef, hoef je niet zonder eten de zee op te gaan.’

‘Dan hoop ik dat je nog lang zult leven.’ Djasidin pakte het plastiek bakje dat Rehamin op bed had gezet. Er zat moksi-alesi in, batjaw moksi-alesi.

‘Waar heb je dit vandaan? Je hebt het toch niet gestolen?’

‘Nee, maar als het moest, zou ik het doen. Annie, van de warung, heeft het me gegeven.’

Rehamin overhandigde Moen een plastieken lepel.

‘Ik moet haar bedanken,’ zei Moen.

‘Morgen zal ik verse garnalen voor haar brengen.’

Rehamin sprong van het balkon af.

‘Je moet vroeg gaan slapen,’ zei hij, ‘als je morgen weer de zee opwilt.’

De tweede keer dat Moen wakker werd, dwong de aandrang op zijn blaas hem op te staan uit zijn hangmat. Hij liep het erf op, niet de moeite nemend naar het toilet te gaan, dat ze bij hadden laten bouwen toen Soemartie bij hen kwam wonen. Een echte watercloset. Dan hoefde ze 's nachts niet in een emmer te plassen. Hij ging niet graag het huis in, zeker niet 's nachts. De geesten

van de vrouwen waren nog voelbaar. Soemartie, niets dan droefheid had ze gelaten. Ze had nooit echt bij hen gehoord. De naam op haar graf, Soemartie Djasidin, had hem bevreemd. Waarom had ze bestaan? Waarom moest ze juist zijn pad kruisen? Waarom mocht het zaad van de Djasidins zich niet voortplanten? Na het jaar van rouw, had Mae geprobeerd hem aan de vrouw te brengen, maar goede vrouwen waren schaars en onwillig. De maagdjes keken naar jonge kerels, met wie ze een relatie zonder hebi konden beginnen. Gelijk hadden ze. Waarom had hij niet gezien dat Soemartie hem een hebi had gebracht?

De andere vrouwen zonder man waren niet geschikt in Mae's ogen. Daar kon je nooit met zekerheid van zeggen van wie de kinderen kwamen. Alleen Annie had ze nog gepolst, maar die wilde niet nogmaals een visser. Haar eerste man was ze aan de zee kwijtgeraakt. Ze had een vader voor haar drie kinderen nodig, iemand die haar hielp de kippen te slachten, kousebandstokken te kappen, pinda's te oogsten, de klanten te bedienen en het geld te tellen.

Moen kon het niet schelen. Hij had de weg naar de hoeren gevonden en wist wat hij moest doen als zijn lust hem teveel werd.

De zwarte hemel was stoffig van

sterrenwolken. Met zijn vinger trok hij lijnen die de oplichtende stippen met elkaar verbonden. De Grote Beer, dat was zijn favoriet. Als hij lang genoeg bleef kijken, zag hij een satelliet langskomen. Dit was de hemel die hij kende van de nachten op zee. Vaak had hij sterren zien vallen. Een glinsterende streep aan de hemel, even maar. Dan mocht je een wens doen.

In een opwelling liep hij het pad naar dorp af, naar de steiger. Dit waren de nachten van Pae. Dit was een nacht waarop hij bij hem wilde zijn.

De hond die de pier bewaakte maakte lodderig een oog open, toen Moen over het gammele bruggenhoofd liep en het hangslot losmaakte dat door het ijzergaas van de twee scheefhangende deuren van het magazijntje was gestoken. Hij pakte zijn laatste jerrycan benzine. Dat was alles wat hij nu nodig had. Hij gooide de boot los en zette de motor op zijn plaats. Hij stootte af van de kant en pakte de roeispanen op. Hij wilde de nachtelijke stilte niet verstoren door het aanslaan van de motor. Bovendien kon hij zo benzine besparen. De afwaartse stroom maakte het roeien licht en pas toen hij bij de dubbele mond kwam, legde hij de spanen neer en trok aan de startkabel. Hij wilde naar een grond gaan waar hij maanvissen en dolfijnen wist, rode en

zilveren snappers, barracuda's, zeekoebies en kandratiki. Verder dan waar de vissers van Snappershoek kwamen. Het was gevaarlijk zo ver de zee op met een open boot, maar aan de wolken en de wind zag hij dat de golven rustig zouden blijven. Hij was er eerder geweest, met Pae, als ze wat anders wilden dan het gewone visserswerk. Het liefst was hij voorbij de kim gevaren, naar een plek tussen de sterren, zoals Pae had gedaan, maar de hemel werd lichter en de sterren vervaagden. Het zeewater veranderde van kleur. Dat was een goed teken. Hij maakte de motor uit en strekte zich uit op de ijskist die het grootste deel van de middenruimte in de boot in beslag nam. Een reddingsgordel ondersteunde zijn hoofd. Met zijn armen over zijn borst gevouwen staarde hij naar de flarden oranje die aan de horizon de nieuwe dag aankondigden. Er stond een licht briesje. De boot dreef mee met de wind. Zijn ogen vielen toe.

Hij werd wakker van het vrolijke gekwetter van dolfijnen. De zon stond hoog aan de hemel. Er lag een laag zweet over zijn voorhoofd en in zijn nek. Hij rekte zich uit en ging op zoek naar een pet in het voorste deel van de boot. De punt was ter hoogte van de bootrand overdekt met een houten schot, dat bekleed was met rode linoleum. De holte eronder werd aan het oog

onttrokken door een voorhang van rubberen stroken. Daar bewaarde Moen zijn eten en andere persoonlijke spullen. Er lag een pet in de kleuren van de Surinaamse vlag met een ruime klep tegen de zon. In een plastiek zak ernaast vond hij een homp brood die hij langzaam opkauwde en wegspoelde met een paar slokken water uit zijn thermosfles. Hij had er niet aan gedacht de boot te bevoorraden toen hij 's nachts de pier verliet. Er stonden nog een paar flessen water van de vorige vaart, een mand met lemmetjes en twee cayenne manja's die hij twee dagen geleden boomrijp geplukt had. Ze leken zacht nu. Een pond zout lag goed ingepakt in twee plastieken zakken in een hoek.

Toen hij weer bovenkwam, zag hij dat het water helderder was dan waar ze normaal visten. De kustlijn was niet meer te zien. Toch was het moeilijk door het water te kijken. Het zonlicht reflecteerde op de miljoenen dansende vlakjes om hem heen. Hij keek omhoog, sloot zijn ogen voor de verblindende stralen en keerde zijn gezicht naar het westen. Hoog in de lucht cirkelde een visarend, zijn roodbruine vleugels wijd gespreid. Moen hield hem in de gaten. Hij verwachtte actie. De vogel dook naar beneden, raakte het water en steeg toen weer op.

‘Hij heeft iets,’ zei Moen luidop tegen

zichzelf. Hij pakte de riemen en roeide langzaam, maar vastberaden naar de plaats waar de vogel het water had geraakt. De arend had zijn prooi opgeschrokt en dook opnieuw. Moen pakte automatisch de beug uit de kist met vistuig. Toen bedacht hij dat hij geen aas had meegenomen. Hij zou naar aas moeten vissen als hij de beug wilde gebruiken. Hij kon een kleine fuik naast de boot hangen, maar hoe lang zou het duren tot hij genoeg aas had voor de tientallen haken van de beug? Nog geen drie meter bij hem vandaan sprong een dolfijn. Zijn gebogen lichaam schitterde in het zonlicht. Nauwelijks was de vis weer onder het zeeoppervlak verdwenen of er sprong een ander op en nog één en nog één. Met half dichtgeknepen ogen kon Moen onder het spiegelende water de rest van de school zien stoeien.

Onder in de kist met het vistuig lagen de vissperen. Dolfijnenvlees kon je niet kwijt bij de visafslag, maar het zou zeker goede aas maken. Hij moest een kleintje uitzoeken, één met jong vlees, waar de speer makkelijk inging en die snel in stukken te snijden was. Hij maakte de lijn van de visspeer vast aan een van de banken en ging op de ijskist staan, een voet voor en een voet achter. De boot schommelde zachtjes. De dolfijnen gingen niets vermoedend verder met hun spel.

Moen probeerde niet te bewegen. Hij hield de speer in aanslag en bestudeerde strak de grijze lijven onder het wateroppervlak. Hij had zijn prooi al uitgekozen.

'Nu,' zei hij, toen de kleine dolfijn zijn lijf strekte en door het oppervlak naar boven schoot. De speer raakte het dier precies op het hoogtepunt van zijn sprong. Verschrikt vluchtte de rest van de school naar de diepte, hun makker in stilte achterlatend. Moen trok het beest aan boord, sneed hem aan de witte onderzijde open, haalde de ingewanden eruit en gooide ze in zee, waar ze onmiddellijk meegegrist werden door kleine roofvissen. Hij sneed het beest in stukken, spoelde het bloed eraf in het zoute water en wierp ze in een emmer die hij in de schaduw achter de voorhang plaatste.

Hij had zijn aas. Hij kon de beug klaarmaken en uitzetten, de vangst zou vandaag zeker niet slecht zijn. Hij had het geld nodig. Idris moest gestopt en geverfd worden. Waarom had hij dan zo'n tegenzin? Met een klap sloeg hij de kist waar de beug in zat dicht.

'Vandaag vis ik alleen voor mezelf', zei hij tegen de kist. De woorden brachten hem aan het denken. 'Oké,' nu weer tegen zichzelf, 'ook voor Annie, maar garnalen krijgt ze niet. Ik zal een staartstuk voor haar brengen.' Tevreden knikte hij om het

compromis.

Hij roeide weg van de plek waar hij de dolfijn had gevangen, tot zijn gevoel hem zei dat hij weer op goede visgrond was. Hij wierp het anker uit. Vandaag was dit zijn plek.

Er waren twee werphengels aan boord. Hij koos grote haken en voorzag die van een flink stuk dolfijnenvlees. Een hengel stak hij vast aan de bank voorin de boot en de ander aan de bank achteraan.

'Tijd om te rusten, Moen,' zei hij toen de lijnen waren uitgezwierd. Hij nam een slok uit zijn thermos en pakte een stuk dolfijnenvlees uit de emmer. Hij had nog nooit dolfijn gegeten, maar met wat zout erover moest het zijn honger kunnen stillen.

Het vlees had een dradige bijsmaak, die zelfs met zout niet te verhelpen was. Hij spuwde het overboord. Kennelijk lustten de vissen het wel, want op hetzelfde moment begon de rail van de voorste werphengel lopen. Hij pakte de hengel op en begon de lijn in te halen. Aan de haak spartelde een ronde maanvis. Moen greep hem bij de kop en haalde hem met een snelle beweging van de haak. Hij zette hem onder zijn voet en sneed de buik open. De ingewanden gooide hij overboord, daarna sneed hij de kop, vinnen en kieuwen van het lijf, krabde de schubben weg en waste de vis schoon in

zee. Hij sneed een stuk uit de rug, perste er een lemmetje op uit en stak het in zijn mond. Tevreden kauwde hij de witte massa fijn. Dit was pas vis.

Met zijn ogen volgden hij de lijn van de andere hengel. Hij had een goede plek gekozen. De vis beet goed. Nauwelijks was de gedachte naar de achtergrond of de dobber van de achterste hengel verdween naar de diepte en de rail begon met een ruk te lopen.

‘Beet,’ zei hij.

Zachtjes legde hij zijn vismes neer en liep naar de achtersteven. Hij maakte de hengel nog niet los, maar pakte de lijn met zijn duim en wijsvinger van zijn rechterhand vast. Hij voelde niets.

Toen gebeurde het weer.

De dobber dook en Moen Djasidin wist precies wat het was. Zestien meter onder de zeespiegel was een vis bezig zijn aas van de haak te eten. Zachtjes vierde hij de lijn. ‘Eet maar vis. Eet alsjeblieft dat lekkere aas op. Het is verse beet. Speciaal voor jou.’ De dobber verdween weer in de diepte. ‘Hij neemt het,’ zei Moen luidop, maar toen kwam de dobber weer boven.

‘Het kan niet,’ sprak Moen weer.

‘Hij mag niet weggaan.’

Toen was er opnieuw een lichte ruk aan het touw en Moen juichte inwendig. ‘Hij is teruggekeerd. Nu zal hij het nemen.’

Hij vierde het touw nog meer, zodat de vis alle vrijheid had de haak helemaal te verslinden.

Het was niet genoeg. Een onvoorstelbaar sterke kracht trok de hengel bijna uit de greep waar hij was vastgestoken. De rol was op. Hij moest de lijn verlengen. Moen greep naar de reserverol. De lijn was van binnen met ijzer verstevigd, zodat hij niet makkelijk stukgetrokken kon worden. Hij haalde de eerste lijn een stuk binnen, maakte een lus en bond met stevige knopen de tweede lijn eraan vast. Hij had geen tijd om de nieuwe rol om de rail van de hengel te draaien en bevestigde het uiteinde aan een van de uitstekende posten die gebruikt werden om touwen op te rollen. Hij vierde de lijn en de rol liep uit.

‘Wat een vis,’ zei Moen.

Hij was gereed.

‘Je bent nu lang genoeg aan tafel geweest. Het is tijd om naar boven te komen, zodat ik mijn harpoen in je kan steken.’

‘Nu!’

Hij haalde de lijn in tot die weer strak stond en trok er met volle kracht aan. Het lukte hem nog een meter of twee binnen te halen. Toen kon hij niet verder. Hij leunde achterover zodat hij met zijn hele gewicht aan het touw hing. Er gebeurde niets.

De vis gaf geen centimeter toe.

Integendeel, de boot kwam in beweging. De

vis trok hem voort.

‘Was Rehamin maar hier,’ zuchtte Moen. ‘Wat gebeurt er met me? Ik ben de visser, maar nu ben ik zelf gevangen door een vis.’ Hij moest het touw goed in de gaten houden. Het stond nu zo strak dat een onverwachte beweging van de vis het touw toch zou kunnen breken. Hij moest het vasthouden en vieren als het nodig was. Zijn prooi zou het anker niet kunnen verplaatsen. Hij zou rondzwemmen totdat hij was verzwakt en dan zou hij vanzelf boven komen.

De zon was al driekwart voorbij de hemelboog. Misschien zou hij boven komen voor de avond inviel. Als dat niet gebeurde, zou hij in de nacht komen of wanneer het licht werd. De volgende ochtend was de vis nog steeds niet bovengekomen en het leek alsof hij geen kracht had verloren, want hij trok de boot nog steeds in hetzelfde tempo voort.

Het duurde nog een dag en een nacht voordat de vis een teken van zwakte gaf. Al die tijd had Moen de lijn in de gaten gehouden. Om sterk te blijven had hij de maanvis verder opengesneden en helemaal opgegeten. Met de andere hengel had hij twee snappers kunnen vangen, zodat hij voldoende proviand had. Het dolfijnenvlees had hij overboord gegooid, voer voor

roofvissen. In de tweede nacht waren zijn ogen even toegevallen. Net op het moment dat hij droomde dat Rehamin over het water naar hem toeliep, had het gemene beest een ruk aan het touw gegeven, zodat de lijn door zijn hand gleed en er een grote snee in maakte. Nee, zijn tegenstander had hem geen rust gegund, maar hij zou hem klein krijgen.

'Vis,' zwoer hij zachtjes, 'ik laat je niet gaan, al wordt het mijn dood.'

De lijn verslapte. Dat was een goed teken.

De vis kwam naar boven en zou uit het water springen.

'Ik hoop dat hij springt.'

De lijn werd slapper en slapper en Moen bleef binnenhalen totdat de vis hoog boven het water uitsprong. Hij herkende hem onmiddellijk, aan zijn lange zilverkleurige lijf, vooruitstekende onderkaak en lange stekel aan de rugvin. Het was een trapoen, maar dan één met reuzenafmetingen.

Moen had in zijn leven heel wat grote vissen gezien en twee keer hadden hij en Pae een vis van meer dan 100 kilo gevangen. Maar toen waren ze samen. Nu was hij alleen en aan zijn haak zat de grootste vis die hij ooit had gezien. Zijn torpedovormige lichaam was bijna even lang als de boot.

De snee in zijn hand bezorgde Moen een pijnlijke kramp en hij voelde de vermoeidheid tot in zijn botten, maar nu hij gezien had wat er aan de lijn zat, was hij vastbesloten de buit binnen te halen.

Hij ging zitten.

‘Zwem maar vis. Ik wacht wel.’

Hij trok een reep wit vlees van de redsnapper los en stak het in zijn mond. Hij kauwde langzaam. Toen hij de vismassa uiteindelijk had doorgeslikt, spoelde hij zijn mond schoon met een slok water uit zijn veldfles.

Het voedsel gaf hem kracht en hij concentreerde zich weer op zijn lijn. Hij merkte dat deze langzaam weer begon te vieren. De vis zwom op een hoger niveau.

‘Hoe voel je je, vis?’ schreeuwde Moen.

Toen hij geen antwoord kreeg, vervolgde hij: ‘Ik voel me goed en mijn hand is weer beter. Ik kan nog een dag en een nacht hier zitten. Trek de boot maar voort.’

Zijn hand was niet echt beter, maar hij wilde zich niet laten kennen tegenover de vis.

Toen de derde dag aanbrak, zwom de vis nog steeds zijn rondjes, maar de spanning in de lijn was minder en Moen begon zachtjes in te halen met zijn rechterhand. De lijn trok weer strak, maar net toen hij dacht dat hij moest toegeven, viel de

spanning weg.

Zonder te aarzelen trok hij het touw naar zich toe. Zijn lichaam boog naar voeren en naar achteren. Hij gebruikte beide handen om het touw binnen te halen. Het lukte hem de vis in steeds kleinere cirkels te laten zwemmen. Verbeten zwoegde hij voort. Maar zijn vijand liet zich niet zo gemakkelijk pakken. Plotseling gleed het touw weer met een ruk door zijn handen en veroorzaakte twee diepe sneeën. De vis had met zijn staart tegen de lijn geslagen. Djasidin zette zijn harpoen gereed. Aan de harpoen was een rol touw bevestigd, waarvan het uiteinde stevig vast zat aan een ijzeren ring aan de boeg. De vis zwom nu zo hoog dat Moen hem kon zien. Het moest niet lang meer duren, want het bloed stroomde langs Moens handen en er verschenen zwarte stippen voor zijn ogen. ‘Vis,’ schreeuwde Moen weer, ‘hoe dan ook, je zal sterven. Het is niet nodig dat je mij ook vermoordt.’

De vis zwom naast de boot. Het is nu of nooit, dacht Moen.

Hij zette de lijn vast onder zijn voet en bracht de harpoen hoog boven zijn hoofd om hem daarna met volle kracht in het vissenlijf te stoten. Het ijzer sneed door de rechterzijde van het beest en Moen leunde met zijn volle gewicht op de harpoen. De dodelijke steek deed de vis hoog boven het

water rijzen. Zijn prachtige lichaam hing even boven de zee om daarna met een klap neer te storten. De boot schommelde vervaarlijk en Moen moest zich vastgrijpen aan de rand. Het opspattende water maakte Moen drijfnat, maar toen hij het zout uit zijn ogen wreef, grinnikte hij luid. De lijn dreef ongehinderd op de rimpelende zee naast de zilveren buik van de mooiste trapoen die hij ooit had gezien. Rood bloed mengde zich met de grijsbruine golven. ‘Aan het werk, man,’ zei Moen tegen zichzelf. De vis was te groot om in de boot te hijsen. Met veel moeite lukte het Moen uiteindelijk hem langszij vast te sjorren. De terugreis kon beginnen. Annie zou een staartstuk krijgen waarmee ze haar hele vriezer kon vullen.

Deel drie
Overleven

De wind en de zon vertelden hem dat hij naar het zuidwesten moest varen. Het weer was hem al die tijd goed gezind geweest, zelfs de regen in de ochtenduren had hem verkwikt. Ook nu weer was de zee vlak met een matige bries, die de hitte van de zonnestralen temperde. Opgewekt startte hij de motor. Hij maakte het zich gemakkelijk naast het roer. De trapoen zou aardig wat opbrengen. Hij kon verf kopen en teer om Idris op te kanppen, een nieuw net bij de coöperatie en Rehamin vragen weer met hem te varen. De boot zwoegde voort door de golven met zijn zware last. Hij had alle vracht naar een kant geschoven om het evenwicht van de boot te bewaren, maar toch helde de boot meer naar de kant van de vis. Net toen hij de kuststreep dacht te zien, maakte een sputterend geluid hem duidelijk dat de gasoline op was.

Moen vloekte.

'Niet nu.'

Niet nu hij op weg was naar huis met de grootste vis die hij ooit had gevangen. Hij rukte nog een paar keer tevergeefs aan de startkabel. Met tegenzin pakte hij de roeispanen.

'Ach,' sprak hij zichzelf moed in. 'Het had erger kunnen zijn.'

Het water stroomde landinwaarts. Dat zou hem helpen bij het roeien. Hij had nog zeker twee uur voor het getij keerde. Als

hij opschoot zou hij net op tijd Kepanki kunnen bereiken, het eerste vissersdorp aan de monding van de Surinamerivier. Daar zou hij gasoline kunnen lenen. Hij kende een paar vissers van dat dorp.

Met de vis langszij ging het roeien moeizamer dan hij dacht. Hij moest ongeveer een half uur uur hebben gevaren, toen de eerste haai kwam. Zijn scherpe rugvin kliefde onheilspellend door het water. Moen gooide de roeispanen aan een kant en pakte zijn harpoen. Hij ging op de ijskist staan, een voet voor en een voet achter, de harpoen omhooggeheven. Hij was vastbesloten zijn vangst te verdedigen. Toen de haai zich in de vis vastbeet, kwam zijn kop uit het water. Moen hoorde hoe zijn kaken het vlees wegscheurden en zonder aarzelen dreef hij de harpoen in de haaiekop. In zijn doodsstrijd draaide het beest zich om en om, zichzelf wikkelend in het touw van de harpoen. Moen moest het doorsnijden. Hij was zijn beste wapen kwijt. Triest schudde hij zijn hoofd. De zee was weer rood en hij wist dat er meer rovers zouden volgen. Het gat in de vis verbrak zijn natuurlijke lichaamslijn. Zijn schoonheid was weg en Moen kon wel huilen toen hij naar het gehavende lijf keek.

Het was te mooi om waar te zijn, dacht hij. Ik wenste dat ik alles had gedroomd en nog

in mijn hangmat lag. Maar hij was op het water, in zijn boot en er zouden meer haaien volgen. Hij hees de boeien die hij normaliter gebruikte om de beugeinden aan vast te maken op de ijskist. De rode zakdoeken aan de boeistaken wapperden vrolijk in de wind. Hij had een plastiek zeil in zijn magazijntje. Hij maakte gaten aan de randen en met touw spande hij een improvisorisch zeil tussen de twee boeistaken. De kustlijn was nu duidelijk zichtbaar. Hij pakte de roeispanen weer op. ‘Span niet teveel, kerel,’ troostte hij zichzelf. ‘Roei naar huis en neem het zoals het komt.’

Hij leunde over de rand van de boot en trok een stuk vlees uit de vis, waar de haai hem had gebeten. Hij kauwde erop. Het was stevig en sappig. Hij zou er een goede prijs voor krijgen als hij erin slaagde om de vis thuis te brengen. Maar de geur van bloed kon hij niet uit het water wassen en hij wist dat hij zou moeten vechten om zijn buit te behouden.

Even gunden ze hem rust. Hij ging recht af op het punt waar de twee rivieren zoenden. De oevers waren afgezoomd met hoog opschietend parwabos. Zouden ze hem echt met rust laten? Nu hij de zee achter zich had, zo dicht bij mensenland. Zijn hoop was tevergeefs. Nieuwe driehoekige vinnen kwamen in volle vaart op de boot af. Moen

pakte zijn mes en bond het met een stuk touw aan een van de roeispanen.

‘Kom maar,’ schreeuwde hij tegen de vinnen. ‘Kom maar!’

Ze kwamen ook. Een dook onder de vis en Moen voelde de boot schudden toen hij het vlees losscheurde. Een ander lag met zijn kop wiegelend boven het water. Met zijn gele, halfgesloten ogen loerde hij naar Moen, tot die afgeleid werd door een ander. Bliksemsnel sloeg de geelogige toe op de plaats waar de eerste haai had gebeten. Na zijn aanval was een kwart van de vis weg. Moen sprong van links naar rechts op de ijskist. De boot schudde heen en weer. Het zwarte monster, dat zich eronder bevond, kwam naar boven. Moen stak toe, maar zijn mes ketste op de taaie rug van de haai. De roeispaan sloeg pijnlijk terug tegen zijn schouder. De haai sperde zijn bek open en doorboorde het nog prachtig gladde vel naast de rugvin. Zijn kop kwam binnen bereik. Moen sloeg als een razende op de platte driehoek. Toen liet de aanvaller los en Moen zag kans zijn mes in een van de ogen te steken. Het oogwit was zacht en het staal drong diep naar binnen.

De haai gleed terug in het water. Moen had een tweede monster gedood. Hij veegde zijn mes af en legde de roeispaan neer. Hij liet zich vallen op de voorste bank. De

tranen stroomden over zijn wangen. Steeds meer haaien hadden het bloed geroken en het aantal driehoekige vinnen om de boot nam toe. Ze omsingelden het steeds zieliger wordende vissenlichaam en trokken de stukken ervan af. Moen schreeuwde en huilde, snot liep uit zijn neus. De middengraat van de trapoen was al zichtbaar. Hij stak met zijn roeispaan totdat deze in tweeën brak. Toen nam hij de polsstok en verdedigde daarmee zijn vangst. ‘De staart,’ schreeuwde Moen, verblind door zijn tranen. ‘De staart krijgen jullie niet. Die is van Annie.’ Hij veegde het snot van zijn gezicht en begon de touwen waarmee hij de vis aan de boot had vastgesjord door te snijden. De vis was nu stukken lichter. Met zijn kapmes sloeg hij de kop van het lijf. De haaien waren even afgeleid. Hij trok aan de staart. Een haai greep het borststuk tussen zijn kaken. Met zijn kapmes hakte Moen op de bek van het beest. De haai liet niet los. Moen kapte nu wat hoger. Hij moest de staart behouden. De haai scheurde weer een stuk van de vis weg en Moen tuimelde achterover met de staart in zijn handen. Hij hield de staart vast tot de haaien de laaste resten van de vis hadden buitgemaakt. Alleen het geraamte bleef haken aan een van de touwen waarmee hij de vis eerder had vastgesjord. Moen gooide het staartstuk in

de ijskist. Het ijs was allang gesmolten en weggedropen. Als hij niet snel Kepanki bereikte zou de vis bederven. Maar wat kon hij doen. Hij was afhankelijk van het zeil. Hij zakte neer op de achterbank, en keek naar de begroeide oevers die steeds dichterbij kwamen. Af en toe stuurde hij de boot bij met de polsstok. De zon stond als een roze bal vlak boven de bomen toen hij aanlegde bij de steiger van Kepanki.

Er was al volk op de been. Vissers bevoorraadden hun boot voor een dag op zee. Ze keken naar het deel van het geraamte dat nog aan het touw hing. Ze keken naar zijn improvorische zeil.

'San psa,' vroegen ze, nieuwsgierig naar zijn verhaal.

Moen opende de vangstkist en wees op het staartstuk.

'Ijs,' smeekte hij.

Ze gaven hem ijs, emmers vol, tot de staart helemaal bedekt was.

'Hij was zeker vier meter lang,' schatte een van ze terwijl hij de staart en het stuk geraamte met zijn handen afmat.

'Hij had je dood kunnen zijn,' zei een ander.

'Dood?' echoode Moen.

'Welnee man.'

Hij had plotseling haast om te vertrekken.

Hij beloofde het geld voor de gasoline de volgende dag te brengen. Hij goot zijn tank vol en startte de motor.

‘Mijn vrouw wacht op me.’

Het was nog twintig minuten varen naar Snappershoek. Het leek eeuwen geleden sinds hij wegvoer om een plaatsje tussen de sterren te zoeken.

Het kon hem niet meer schelen dat de haaien de trapoen hadden gegeten. Hij had het staartstuk en dat moest hij zo snel mogelijk afleveren.

Rehamin zat op een bank bij de steiger. De waakhond lag naast hem. Toen Moen binnenvoer stonden ze allebei op.

‘Waar was je?’ vroeg Rehamin, met ongeloof in zijn stem. ‘Ik heb twee dagen naar je gezocht. Ik dacht dat je Pae Idris was gevolgd.’

‘Kom kijken,’ wenkte Moen hem dichterbij.

Hij wees in de ijskist. ‘Pae Idris heeft me de grootste vis gestuurd die ik ooit in mijn leven heb gezien. Ik heb met de haaien om hem moeten vechten. Dit is alles wat er over is.’

Hij trok het staartstuk aan de vin omhoog.

‘San,’ lachte Rehamin, ‘dat moet een reuzenvis geweest zijn.’ Toen, met spijt in zijn stem: ‘Ik had je nooit alleen de zee op moeten laten gaan.’

‘Geeft niet Rehamin,’ zei Moen. ‘Pae Idris wist precies hoeveel vis de Djasidinlijn moest hebben.’

Epiloog

Moen liep met de kleine Idris tegen zijn schouder over het balkon. De baby was net gevoed en moest zijn boertje laten. Daarna was het tijd voor zijn bedje.

Slaap, kindje slaap.
Mae is een aap,
Pae is een baviaan...

Annie was bij hem ingetrokken met haar drie kinderen. Hun drukte had de geesten verjaagd. Hij had een kippenhok gebouwd, soja geplant en de boot aan Rehamin verkocht. Die had hij niet meer nodig, nu hij zijn eigen Idris had. En Annie had hem gisternacht ingefluisterd dat er een tweede baby was op komst was. Het hoofdje van de zijn zoon rustte op zijn schouder. Hij voelde het ritme van zijn ademhaling tegen zijn borst. De Djasidinlijn was springlevend.